

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Jakub Škopek

Název práce: Použití sekuritizace v kontextu iránské agendy – Barack Obama a Donald Trump

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Jan Hornát

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Pro svou bakalářskou práci si Jakub Škopek zvolil aktuální a velmi diskutované téma, a to denuklearizaci Íránu. Konkrétně se zaměřil na problematiku multilaterální jaderné dohody (JCPOA), jejímž klíčovým členem byly Spojené státy. Administrativa Baracka Obamy zmíněnou dohodu prosazovala, přičemž administrativa Donalda Trumpa se od dohody velmi rychle po nástupu do úřadu distancovala a označila ji za „nebezpečnou“. Jakub Škopek se v tomto ohledu soustředil na způsob, jakým obě administrativy obhajovaly své naprosto opačné pozice ve vztahu k JCPOA. Jako svůj referenční rámec používá teorii sekuritizace a sleduje, jak se tato projevovala v legitimizačním diskurzu obou prezidentů. V tomto smyslu je hlavní výzkumnou otázkou práce, „zda a do jaké míry prezidenti Baracka Obama a Donald Trump ve své iránské agendě používali sekuritizační diskurz.“ (str. 2)

Student nejprve uvede čtenáře do teoreticko-metodologického rozhraní práce a vysvětluje, jak proces sekuritizace funguje v rámci americké politiky. Posléze ve třetí kapitole představí v krátkosti kontext vztahů USA-Írán a ve čtvrté kapitole následuje shrnutí diplomatických snah o denuklearizaci Íránu. Pátá a šestá kapitola jsou klíčové pro celou práci, neboť představují analýzy diskurzu obou administrativ a hledají v něm stopy sekuritizace, a to ve vztahu ke geopolitice, Islámu a zbrani hromadného ničení.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Zvolený teoretický přístup je relevantní, sekuritizace je neodmyslitelný prvek zahraniční (i domácí) politiky a lze ji sledovat napříč společenskými tématy a fenomény. Teoretickou otázkou však vždy je, do jaké míry jde skutečně o *konstrukt* hrozby, který je vytvořen/zveličen samotným diskurzem a do jaké míry by společnost daný fenomén vnímala jako hrozbu i bez politického rozdmýchávání. Autor toto v textu příliš nereflektuje, ale vzhledem k tomu, že jeho primárním cílem není *hrozba* Íránu, ale pouze prvky sekuritizačního diskurzu obou prezidentů, nevnímám to jako problém.

Jak autor sám podotýká: „Hlavní metodologií pro zpracování této bakalářské práce jsem zvolil diskurzivní analýzu a rámování, kdy v práci budu analyzovat diskurz a narativ, který obě administrativy přijali při sekuritizaci Íránu a iránské jaderné dohody.“ (str. 4) Pro zkoumání sekuritizace ani nelze ve své podstatě aplikovat jiný metodologický přístup, ale v práci by mohly být více rozpracovány termíny jako „rámování“, „narrativ“ a taktéž by mohlo být explicitněji vyjádřeno, z jakých zdrojů bude tato analýza čerpat a jaké jsou např. limity těchto zdrojů.

Práce má logickou strukturu a teoretická část je vesměs propojená s empirickými částmi textu.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Text se čte plynule, ale objevují se zde nějaké formální a gramatické chyby a stylistické neobratnosti. Např. z formálního hlediska by mohl být lépe upraven poznámkový aparát, kde se občas objevují zdvojené mezery mezi záznamy (str. 6); hyperlinky je možné v textu zachovat, ale pro ucelenější vizuální podobu by bylo vhodné odebrat modrou barvu a podtržení; není jasné k čemu se vztahuje „Ibid.“ na str. 9 a 10 – nezdá se mi totiž, že by se to vztahovalo k CENTu. Mezi gramatické chyby se často řadí nevhodné umístění čárek, např.: „...šlo americkým prezidentům o jediné a to, omezit iránský jaderný program a za žádnou cenu nedovolit Íránu vlastnit

jadernou zbraň.“ (str. 36). Dále pak například nejasná shoda podmětu s přísudkem: „Z pohledu Íránu se jednalo o pud sebezáchovy, kdy se cítily...“ (str. 36) – kdo se „cítil“? Pokud Íránci, tak měkké „i“ atd.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Ačkoliv se nejedná o výjimečnou Bc. práci, lze ji zařadit mezi nadprůměrné, a to zejména z toho důvodu, že autor dokázal nejen zapojit vhodný teoretický koncept (abstraktní myšlení), ale též metodologický přístup pro analýzu dostupné empirie. Osobně bych však uvítal více přímých citací (a jejich překlad do ČJ, pokud je práce psaná v českém jazyce – např. str. 22), aby diskurzivní analýza byla robustní.

Považuji za zajímavou kategorizaci „pozitivní“ a „negativní“ sekuritizace, která se v daném případě hodí. Jakub Škopek v tomto ohledu tvrdí: „To, jakým způsobem a jakou měrou bylo JCPOA sekuritizováno, značně ovlivnilo celkový pohled a vývoj íránské agendy. Negativní sekuritizace JCPOA znamenala, že Írán byl vnímán jako bezprostřední hrozba. Naopak pozitivní sekuritizace, která vytvářela konstrukt kolem JCPOA jako mírotvorného nástroje, znamenala, že byla íránská otázka celkově desekuritizována.“ (str. 37) Rozdíl mezi oběma administrativami byl (v podstatě zřejmý již od začátku) v povaze sekuritizace – „Barack Obama se uchýlil k pozitivní sekuritizaci, kdežto na druhé straně Donald Trump přijal pro svou agendu negativní íránský sekuritizační proces.“ (str. 39)

Neztotožňuji se s formulací jedné z klíčových vět v závěru, a to: „Analýzou výstupů diskurzivní analýzy, která byla pro tuto práci zvolena jako hlavní metodologie, lze vyvodit závěr, že sekuritizační diskurz byl nejdůležitějším nástrojem, kterým oba prezidenti prosazovali svou agendu týkající se Íránu a íránské jaderné dohody.“ (str. 39) Jak může autor tvrdit, že „sekuritizační diskurz byl nejdůležitějším nástrojem“, když jiné ani nezkoumal? A podle čeho se ona „důležitost“ hodnotí? Bylo by též vhodné sjednotit slovník ohledně sekuritizace, která je v práci označována za metodu, proces, diskurz, taktiku apod.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Lze sekuritizaci aplikovat i např. na současnou pandemii COVID-19?
2. Jaké jsou dnes vyhlídky JCPOA?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (A-F):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji komisi zvážit známku B či C.

Datum: 8. 6. 2020

Podpis: Jan Hornát v.r.
